

ХИТНО: ПРИВРЕМЕНА ОБУСТАВА ИЗВРШЕЊА ОСПОРЕНОГ АКТА

УСТАВНОМ СУДУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Бирач [REDACTED] из Београда, [REDACTED], ЈМБГ [REDACTED] изјављује

УСТАВНУ ЖАЛБУ

-због кршења људских права и основних слобода прокламованих и гарантованих чланом 32, 36 и 52 Устава Републике Србије

-изазваних Решењем Републичке изборне комисије број 02 број 013-796/20-13 од 30.06.2020.године и Пресудом Управног суда 16 Уж 2772/20 од 05.07.2020.године

- са предлогом да Уставни суд Републике Србије поништи оспорене акте,
- са иницијативом да Уставни суд у складу са чланом 46 Закона о Уставном суду покрене поступак за оцену уставности члана 26 а Пословника о раду Републичке изборне комисије, те да утврди неуставност тог члана
- са предлогом да се у складу са чланом 56 Закона о Уставном суду привремено обустави од извршења оспорене акте, због чињенице да су донети применом противуставних одредби Пословника о раду Републичке изборне комисије
- са захтевом да се од одлучивања изуму судије Драгана Коларић, супруга председника Општине Чукарица и високог функционера СНС Срђана Коларића, Владан Петров који је у више медијских наступа отворено агитовао за политичке интересе Српске напредне странке и потписао тзв.апел 1000 који је коришћен у изборним кампањама председника СНС и самог СНС, као и Тијана Шурлан, која је пре избора на функцију судије Уставног суда вршила функцију одборника СНС на Општини Врачар

О б р а з л о ж е њ е

Дана 28.06.2020.године Управни суд је, решавајући по жалби бирача на Решење Републичке изборне комисије којим му је одбијен приговор од 22.06.2020.године, у погледу неправилности на бирачком месту 14 Чукарица, Београд, поднет у поступку заштите изборног права поводом избора за народне посланике од 21.06.2020.године, поништио поменуто Решење Републичке изборне комисије, и то пресудом 8 Уж. 273/20.

Иначе, бирач је у поступку провере бирачког материјала утврдио да је на бирачком месту 14 Чукарица, на које место се приговор и односио, записник био фалсификован у погледу чињенице да су у бирачком материјалу недостајала 854 неискоришћена гласачка листића, за које постоји основана сумња да су искоришћени на другим бирачким местима.

О овој чињеници у просторијама РИК-а, сачињена је службена белешка коју су осим бирача потписали и народни посланици Бранка Стаменковић и Војин Биљић, као и

остала лица која су била присутна у току провере бирачког материјала и која су се лично уверила да је садржај записника различит од стварног стања бирачког материјала.

Доказ: поменуто службена белешка, у прилогу

Након што је Управни суд поништио поменуто Решење РИК-а, створила се правна ситуација у којој се сматра да Решење РИК-а никада није ни донето, што значи да је на дан 28.06.2020.године, у правном промету постојао само нерешен приговор бирача од 22.06.2020.године.

Овим је на дан 28.06.2020.године, у складу са чланом 96 став 3 и 97 став 6 и 7 Закона о избору народних посланика, бирач [REDACTED] стекао следећа легитимна очекивања:

- да је у складу са чланом 97 став 6 Закона о избору народних посланика, пресуда Управног суда правоснажна
- да је у складу са чланом 97 став 7 Закона о избору народних посланика усвајање жалбе доводи до поништења избора
- да у складу са чланом 96 став 3 Закона о избору народних посланика дана 28.06.2020.године, приговор поднет дана 22.06.2020.године, у одсуству било каквог акта Републичке изборне комисије у вези са тим приговором, мора бити сматран усвојеним по сили закона.

Међутим, и поред ове чињенице Републичка изборна комисија је, уместо да како закон налаже само констатује да је приговор по закону усвојен, поново решавала по приговору и то без расправе, путем обичних е-маилова, без електронске идентификације чланова РИК-а у складу са Законом, при чему се са сигурношћу не може утврдити ни да је за одлуку уопште гласала већина чланова РИК-а или је то путем достављених е-маил налога уместо њих учинио неко други, дана 30.06.2020. године, ПУНИХ 8 ДАНА након што је приговор поднет, те доноси Решење број 013-796/20-13 и одбија приговор бирача.

Чак 6 чланова Републичке изборне комисије се јавно ограђује од оваквог начина доношења одлука, истичући да начин одлучивања није у складу са законом и да се не може утврдити да ли су на седницама уопште гласали чланови РИК-а. Истовремено, још велики број чланова РИК-а (нпр. чланови које је именovala посланичка група Српске радикалне странке) одбија да учествује у доношењу овакве одлуке, додуше без обавештавања јавности о тој одлуци.

Измене Пословника о раду Републичке изборне комисије којим је изгласана допуна пословника у погледу члана 26а су се иначе десиле у току овог поступка и никада нису објављене на интернет страници РИК-а, чиме су се суштински општа акта везана за изборни поступак мењала не само у току изборног процеса, што је само по себи неприхватљиво и супротно препорукама Савета Европе, већ и у току једног конкретног поступка, што је неприхватљиво како у погледу правне сигурности и правне извесности, као и предвидљивости у погледу заштите изборног права бирача.

Доказ: е-маил кореспонденција између непознатих особа које могу бити али за које није утврдиво да су уједно и чланови РИК-а.

Дакле, РИК не само што је одбио да констатује чињенице које су се оствариле по самом закону, а то је чињеница да је приговор усвојен протеком рока од 48 сати, не само што негира правоснажност пресуде Управног суда, не само што одбија да понови изборе по усвојеном приговору, већ и у току поступка МЕЊА правила одлучивања и на начин супротан Закону о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поврења у електронском пословању, доноси Решење.

Бирач поново изјављује жалбу у којој истиче да су поновним одлучивањем повређена легитимна очекивања заснована на закону, али и да РИК све и да је могао да поново одлучује о приговору (а није) и даље није утврдио чињенично стање увидом у бирачки материјал у складу са својом праксом и праксом Управног суда, што је Управни суд сматрао за један од разлога за поништај првобитног решења.

Управни суд, међутим прихвата стављање ван снаге правносажне пресуде од стране РИК-а и доноси нову пресуду којом одбија жалбу бирача са образложењем да нема легитимних очекивања због члана 69 ЗУС-а, који иначе између осталог налаже управном органу да ново решење мора донети у року од 30 дана од дана поништаја претходног. По први пут присуствујемо делимичној сходној примени једног законског члана, што заиста представља озбиљан искорак у погледу стварања правног хаоса и правне неизвесности, пре свега из разлога што суд не може истовремено примењивати одредбу из *lex generalis* која другачије регулише исто питање од *lex specialis*.

Међутим, оно што је још горе, и по владавину права и по заштиту основних људских права, упоређивањем оспореног акта и других пресуда Управног суда, нпр. 2 Уж.376/20 и 10 Уж.691/20, види се да је образложење пресуда радио ЈЕДАН ЧОВЕК, с обзиром да су пресуде ИДЕНТИЧНЕ и да је логички немогуће да чак 9 различитих судија изради идентично образложење, са идентичним реченицама и идентичним словним грешкама. Ово само по себи ствара сумњу да је уместо судија пресуду израдио један човек, а да су судије само потписивале унапред припремљен текст пресуда.

Доказ: поменуте пресуде

Образложење повреда основних људских права

Имајући у виду чињеницу да су складу са чланом 32 Устава Републике Србије све одлуке судова и државних органа којима се решава о правима и обавезама грађана, **морају** бити донете на основу претходне **расправе** и **на основу закона**, а да су оспорени акти донети без икакве расправе, па чак и без могућности чланова колективног тела, али и судија да уопште изнесу било какво мишљење, већ су апсолутно сви доносиоци одлука само потписали унапред припремљене текстове одлука, то поступак није испунио захтеве члана 32 Устава па је дошло до повреде права на правично суђење. Ово посебно из разлога што чланови РИК-а уопште нису имали увид у приговор и Решење Управног суда којим је у складу са претходном праксом Управног суда **наложено** РИК-у да утврди чињенично стање, а што се с обзиром на тврдњу бирача о томе да је садржај записника неверодостојан и да се разликује од бирачког материјала, било неопходно.

Такође, сама измена начина одлучивања и изборних правила у току трајања поступка по приговору представља и ретроактивну примену права, али и недопустиву правну неизвесност и непредвидљивост за бирача у заштити свог бирачког права, па доводи до повреде члана 32 Устава сама по себи.

Иста повреда је уследила и као последице де факто укидања на закону заснованих легитимних очекивања и стварања правила поступка **делимичном сходном применом једног законског члана** само за потребе овог и сличних поступака, и то ни мање ни више него **ОДРЕДБЕ ИЗ ОПШТЕГ ЗАКОНА КОЈА ЈЕ ДИРЕКТНО супротстављена ОДРЕДБИ ИЗ ПОСЕБНОГ ЗАКОНА**. Последица тога је укидање намере законодавца да се поступак заштите изборних права оконча без одлагања. Чак и та непримерена аналогија не даје одговор на питање, на основу које је то норме закона прекинут ток рока од 48 сати после истека кога се приговор бирача сматра усвојеним, а што није ни могуће с обзиром да **таква норма не постоји**.

Дакле, Управни суд је створио суи генерис правило поступка да поништај решења у поступку заштите изборних права **ствара нови рок за РИК да поново одлучи по приговору, чиме је креирао процесно правило које закон не познаје, а што је само по себи озбиљна повреда права на правично суђење из члана 32 Устава али и онемогућавање заштите изборног права из члана 52 Устава.**

Последица оваквог тумачења је да цела констукција закона код кога су рокови постављени тако да се **цео поступак заштите бирачког права ОКОНЧА У РОКУ ОД 8 ДАНА,** (24 часа рок за приговор, 48 часова за одлуку, 48 сати за жалбу, 24 часа за доставу и 48 сати за коначну одлуку) и да се онда у случају успеха по приговорима **ИЗБОРИ ПОНОВЕ САМО ЈЕДНОМ**, суштински избегнута. Зато се и догодила бесмислена ситуација да се **НАКОН** окончања **ПОНОВЉЕНИХ** избора и проглашења **КОНАЧНИХ** резултата избора, још увек воде поступци заштите изборних права на 2700 бирачких места.

Исто тако члан 32 и 52 Устава су повређени и зато што легитимно очекивање бирача стечено на основу закона, и то да је пресуда Управног суда, којом је његова жалба усвојена, **ПРАВОСНАЖНА**, није испуњено. Несхватљиво је да било који суд дозволи да му правоснажну пресуду промени орган управе, и да након тога тај суд озакони стављање правоснажне пресуде ван снаге. Правоснажна пресуда се ван снаге може ставити једино применом ванредних правних лекова, што Закон о избору народних посланика искључује, очигледно из разлога што је законодавац имао намеру да спречи било какво понављање поступка по приговору, а што је и јасно с обзиром на чињеницу да се резултати избора морају прогласити и стриктним роковима из члана 78, 85 и 90 Закона о избору народних посланика.

Управо је ово негирање института правоснажности пресуде и незаконито понављање поступка и довело до тога да је РИК прогласио коначне резултате избора **ПРЕ** него што је уопште одлучено по 2200 приговора бирача, чиме су и коначни резултати избора апсолутно неверодостојни. То је отприлике последица *slippery slope* који је створио Управни суд негацијом правоснажности сопствених пресуда.

Повреда права из члана 32 Устава у погледу права на независтан и непристрасан суд и члана 36 Устава у погледу апсолутне неделотворности жалбе пред Управним судом, у ситуацији када политичка потреба налаже да се жалбе одбију, је наступила зато што Управни суд очигледно није разматрао жалбу и НИЈЕ донео одлуку на основу слободног судијског уверења већ је само потписао унапред написан текст. Скандалозно је и логички немогуће да ИСТО образложење са ИСТИМ словним грешкама и ИСТИМ фразама, израде различите судије у различитим већима, па чак и у различитим градовима. Ово је управо она објективна чињеница која у разумну сумњу доводи како независност тако и непристрасност СВХ судија Управног суда и ствара разуман основ за веровање да је ЈЕДНО ЛИЦЕ, које можда чак и није судија, израдило образложење пресуде, а да су то образложење судије Управног суда само потписивале. Ово питање правазилази не само повреду права у појединачном случају већ и независност судске власти у Републици Србији и сигурно ће представљати веома значајну подлогу за расправу у оквиру Комитета министара Савета Европе.

Повреда права из члана 32 и 36 Устава, али и члана 52 Устава, је наступила јер је Управни суд у образложењу навео да постоји обавеза бирача да у заштити бирачког права достави и одлуке судова који поткрепљују његову аргументацију, што је не само правно неутемељено већ и супротно свим принципима на којима почива правни систем Републике Србије. Додуше, ово није ништа мање скандалозно од креирања нових рокова које закон не познаје у сврху избегавања дејства одредбе члана 96 став 3 Закона о избору народних посланика, нити од стварања могућности да се избегне законом прописана правоснажност пресуде, али је само по себи интересантно. Ако на име Управни суд штити изборно право грађана не применом Устава и закона на појединачни случај, већ само и једино ако му бирач достави судску одлуку која би "потврдила његову аргументацију", то је осим озбиљне повреде права на образложену судску одлуку, паушалне примене права и повреде принципа једнакости правних средстава, уједно и условљавање пружања правне заштите људских права грађана ДОДАТНИМ обавезама који не произилазе нити из Устава нити из Европске конвенције и које су као такве неприхватљиве у демократском друштву.

У погледу разлога за оцену уставности члана 26 а Пословника о раду РИК-а, истичемо следеће:

Када би се допустило да колективни управни органи, а посебно органи за спровођење избора, доносе одлуке путем обичних е-маилова, и без јавне расправе чланова, то би аутоматски значило да не би постојала било каква одговорност чланова колективног тела за доношење било које одлуке, јер би се простим оградивањем од е-маила који није потписан у складу са законом, чланови једноставно оградиле на следећи начин: ја нисам гласао за одлуку, то је учинио мој малолетни син; или ја нисам гласо за одлуку, е-маил налог ми је хакован; или ја нисам гласао за одлуку, пошто нема мог електронског потписа.

Исто тако, ово би значило да оно што није допуштено волу, јесте допуштено Јупитеру, односно да сви грађани који у електронској комуникацији нпр. примају своја пореска решења, морају да то чине у складу са законом, али зато чланови најважнијег органа за спровођење њихове суверености, то не морају.

У коначном, Пословник је директно супротан самом Закону о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању, па се самим тим мора огласити неуставним и незаконитим.

Имајући у виду чињеницу да се последице примене појединачног акта који је донет на основу неуставног пословника, а то је изборна воља грађана **НЕ МОГУ ОТКЛОНИТИ** уколико се накнадно утврди да је акт неуставан или противзаконит, а посебно имајући у виду чињеницу да је РИК на основу противзаконитог акта решио по чак 2700 приговора, то је у интересу јавног поретка, правне сигурности и извесности, али и народне суверености те изборне воље свих грађана али и будућег легитимитета и легалитета Народне скупштине и Владе, да се ОБУСТАВЕ од извршења сва решења донета по основу оваквог пословника.

Стога, предлажемо да Уставни суд покрене поступак за оцену уставности члана 26а Пословника о раду Републичке изборне комисије, да привремено обустави од извршења оспорене акте, те да након окончаног поступка УСВОЈИ уставну жалбу, утврди повреду основних људских права и поништи оспорене акте.

Листа докумената:

- Приговор бирача од 22.06.2020.године
- Службена белешка
- Записник о раду бирачког одбора
- Решење РИК-а
- Жалба бирача
- Пресуда Управног суда, која је накнадно лишена правоснажности
- Решење РИК-а, као оспорени акт
- Жалба бирача
- Пресуда Управног суда, као коначни и уједно оспорени акт.
- Е-маил комуникација чланова РИК-а при доношењу одлука
- Пресуде различитих већа управног суда са идентичним садржајем

У Београду, 15.07.2020.године

ПОДНОСИЛАЦ

